

קובץ

הערות וביאורים

בתורת כ"ק אדמו"ר שליט"א

☆

בפשט"מ, רמב"ם, נגלה וחסידות

בהעלותך

גליון לו (תמה)

יוצא לאור על ידי

תלמידי בית המדרש דמוסד חינוך אהלי תורה

417 טראי עוועניו • ברוקלין, ניו יארק

שנת תשמה, תהא שנת חירות משיח - שנת הקהל

שמונים ושש שנה לכ"ק אדמו"ר שליט"א

ב"ה עש"ק פ' בהעלותך שנת תשמח שנת הקהל.

תוכן הענינים

שליחות

ד למה בברכת כהנים צריכים להיות בביהכ"נ.....

ד "שמח בחלקו" - למעלה.....

חסידות

ה קשרין או דרגין.....

ו ב' פירושים בתכלית הידיעה "שלא נדעך".....

ז זבוב - בר' שפלה.....

ז ציונים למקומות שכותב בדא"ח הלשון "כמדומה".....

ח המקור דתיבות "כמדומה".....

ט דירה בתחתונים - תענוג (הבורא ו) הנברא.....

יא שורות דומות שבלקו"ת ותו"א (גליון).....

יב הימים שהיו כן יציאת מצרים ומתן תורה.....

רמב"ם

מ"מ להרמב"ם שלא ציינו בספר מראי מקומות (גליון)... יד
אתי דיבור ומבטל דיבור.....טו.

פשוטו של מקרא

בפרש"י עה"פ (וד"ה):

י, יא בד"ה בחדש השני.....לז.

יא, טז בד"ה אספה לי.....לז.

שם בד"ה אשר ידעת כל הם וגו'.....חל.

נגלה

עשרה במקום אחד.....כ

שונות

הטעם שאדה"ז חיבר מהדורא תנינא בשו"ע.....כג.

ש י ח ו ת

א. ביחידות (הכללית) דיום ד' ט' סיון דובר על המעלה דברכת כהנים (ושהיחידות הוא כשבאים מיו"ט שברכו ברכת כהנים וכו', ובפרט) שלשנם קהילות שמברכים ברכת כהנים בכל שבת ואם מישהו נמצא בביהכ"נ שלהם אז גם הוא מתברך בברכתם...

אבל לכאורה אינו מובן למה צריכים להיות דוקא בביהכ"נ שלהם כדי לקבל הברכה הרלי בנוגע לברכת כהנים כתוב בשו"ע אדה"ז הל' נשילת כפים סל' קכ"ח סעי' ל"ז שדוקא עם אחורי הכהנים אינם בכלל ברכה אבל לפניהם ומצדיהם אפלי' מחיצה של ברזל אינה מפסקת בין ישראל לאביהם שבשמים (וכ"ז הוא אפלי' באלו שנמצאים בעיר (או בחצר ביהכ"נ - שמברכים שם ברכת כהנים)) שהל' להם לבא לביהכ"נ ולהתברך פנ"ב (ומתוך שלא באו סימן שברכה זו אינה חשובה בעיניהם) אבל האנוסים - העם שבשדות אפלי' אחורי כהנים בכלל ברכה) א"כ למה צריכים להיות דוקא בביהכ"נ כדי להיות בכלל ברכה? *

הת' מנחם פינסאן
- תלמיד בלשיבה -

ב. בשיחה (מוגה) דש"פ אמור מבאר כ"ק אדמו"ר שליט"א את הד' מעלות שבאדם בפ"ד דאבות, איזהו חכם כו' ואיך שלומדים מזה על הענינים שלמעלה.

את הקטע "איזהו עשיר השמח בחלקו" מבאר כ"ק אד"ש, שמתל הוא משפיע אמיתי - כשהוא שמח בחלקו כו', ע"כ.

*****

* פשוט דהרי צריכים לעמוד מצד מערב פנים אל פנים ואיך נדע לעמוד כך בעת ברכת כהנים, ועוד דבפשטות טוב יותר כשהוא בפנים בית הכנסת ושומע הברכות ועונה אמן.

המערכת

ולכאורה הביאור בזה בפשטות, דכשהאדם הוא בביטול ואינו מתנשא על זולתו, הרי הוא מוכן להשפיע מעניניו גם לזולת, ולכן הוא משפיע אמיתי.

וממשיך שם: "און דערפון לערנט מען אפ בנוגע צו מדות פון דעם אדם העליון - אז די שלמות המדות צו משפיע זיין איז בשעת זיי זיינען "שמח בחלקו" ע"כ.

ולכאורה לא מובן מהי משמעות ענין זה למעלה, דמה שייך שמח בחלקו וביטול כו' למעלה.

ויש להעיר מלקו"ת ריש פרשתנו: "כי ההשפעה היא מסטרא דקדושה דוקא ואתה מחי' את כולם וכתוב צדיק ה' פל' צדיק שהוא משפיע ובעל צדקה וכן בכל סטרא דקדושה יש בחי' זו. והנה בהקב"ה החסד נמשך מצד הגדולה כמ"ש ארך אפים וגדל חסד ובכל סטרא דקדושה החסד נמשך מצד הביטול שבטל לה' ונחשב לאין ואפס בעיניו לכן ראוי ליתן לזולתו שהוא חשוב יותר. . משא"כ מי שהוא יש ודבר ואינו בטל צריך הכל לגרמי' ואינו בחי' משפיע" ע"כ.

ומשמע שאי"ז רק באדם למטה, אלא גם באדם העליון, ההשפעה היא מצד הביטול, דעל אדם העליון שייך לומר ביטול, כשם ששייך לומר על ספי' המלכות שבטלה כו', משא"כ אצל הקב"ה שלמע' מציוור אדם העליון - החסד נמשך מצד הגדולה דוקא כנ"ל.

הת' אלישוב קפלון
- תות"ל 770 -

ח ס י ד ו ת

ג. בסה"מ ת"ש ע' 61 כותב כ"ק אדמו"ר שליט"א בהערה ד"ה 'תלת קשרין' על מה שכ' בפנים 'דאי' בזהר תלת קשרין מתקשראן דא בדא וכו'". וזלה"ק:

"צ"ע דבזהר (ח"ג עג, א) לא נאמר ג' קשרין, כל אם ג' דרגין כו', אמנם... וכפי הנראה אדמו"ר הזקן אמר בכל פעם בל' ג' קשרין שכן נזכר הל' בכל הדרושין (ד"ה ובכן יתקדש תרנ"ז בהחלק שלא הועתק)".

וכן הוא לשון הערת כ"ק אדמו"ר שליט"א בסה"מ תרנ"ז ס"ע כח.

ויש להעיר מלקו"ת נצבים מו, א וז"ל: "והענין כי תלת דרגין אינון מתקשראן דא בדא וכו'" עכ"ל.

וכן יש להעיר ממכתב אדה"ז (אגרות קודש אדה"ז ע' צט) וז"ל: "כי הנה נודע מ"ש בזה"ק תלת דרגין אינון מתקשראן דא בדא וכו'" עכ"ל.

וכן יש להעיר משניזו הלשון בסה"מ ת"ש מכמו שהוא בב' מקומות הנ"ל ובזוהר, דבזוהר לקו"ת והאגרת הלשון הוא: "קוב"ה אוריתא וישראל" ובסה"מ הנ"ל הלשון הוא "ישראל אוריתא וקוב"ה".

הרב ברוך שלום יעקבסון
- תושב השכונה -

ד. בכו"כ שיחות הובא הפתגם מספרי חקירה "תכלית הידיעה שלא נדעך", ונתבאר, שנוסף לפירוש הפשוט, ישנו עוד פירוש, שתכלית הידיעה היא הדרגא ש"לא נדעך". [וע"ד הפירוש המובא בשם כ"ק אדמו"ר מהורש"ב נ"ע (ספר השיחות ה' ת"ש ע' 26 ואילך) ב"אילו ידעתיו הייתיו" - שע"י לימוד התורה, ובמיוחד ע"י לימוד פנימיות התורה, נעשה "ידעתיו הייתיו" (בניחותא)].

והנה לע"ע לא ראיתי שצויין בשיחות מקור לפירוש הנ"ל, ואולי יש להעיר בזה מד"ה פדה בשלום (הא') עזר"ת (סה"מ עזר"ת ע' צג) וז"ל: והענין הוא דהנה תכלית הידיעה היא שלא נדע, ועל פי פשוט הכוונה היא דתכלית הידיעה היא שנדע כמה שאפשר לידע ולבוא לבחל' אוא"ס שלמעלה מבחל' ידיעה כו'. אך כוונה הפנימית בזה הוא דתכלית הידיעה היא שתהי' הידיעה במה שלא נדע. וזהו תכלית הידיעה שלא נדע היינו ההכרה בבחל' עצמות א"ס

שאינו שייך בו גם השגת השלילה. עכ"ל ועיל"ש בארוכה.

הרב אהרן לייב ראסקין
- ברוקלין נ.י. -

ה. בלקו"ת בהעלותך לא, א: "והענין הוא שהקב"ה בעצמו הוא רם ומתנשא, ואי"צ כלל להעולמות שיתגלה בפניהם כי הם כלא ממש חשיבי, וכמשל שיתגלה האדם להתנשא על הזכוב שכלא חשיב נגדו כן יותר מכן אין ערוך, וצריכין להמשיך באתעדל"ת" כו', ע"כ.

ובאוה"ת מסעי (ע' א'סו) ז"ל: וכמו עד"מ שאין נחשב גדולה מה שמולך על הזכובים עד"מ כמדומה כן אמר רבינו ז"ל בדרוש אחד" [ולכאורה קאי על מאמר זה].

וכלשון הזה איתא גם בד"ה בהעלותך בסה"מ תקס"ב ח"א ע' רכ, רכא. וח"ב ע' תנח, תנט, תקפא. ובס' מאמרי אדהאמ"צ במדבר ח"ג (בהעלותך) ע' תתצא: שהנבראים בע"ג כו' לא בערך הזכוב ופרעוש לגבי האדם. ומשל זה לענין אין ערוך מובא גם בדרמ"צ קעח, ב. אוה"ת יתרו ר"ע תשנה האזינו ע' א'תרסא. שה"ש ע' קמד.

[ויש לציין דעל ברי' שפלה מוצאים אנו לפעמים לשון: נמלה, יתוש, תולעת, כינה (וראה לקו"ש ח"כ ס"ע 548), ויש לדון בכל אחד במקומו, ואולי כאן נקט המשל דזכוב ע"פ הכתוב (משלי ל, כח, ונת' בכ"מ בדא"ח) שממית בידיים תתפש והיא בהיכלי מלך].

*

ג. יש לציין לעוד מקומות בדא"ח שכותב לשון
"כמדומה":

אוה"ת בחוקותי (ע' תרנו): ועמ"ש ע"פ האדר"ן פכ"ה כמדומה בפל' וראית את אחורי כו'.

נ"ך (ע' כח): כמדומה במ"א נתבאר דאלול יש בו לו.

שם (ע' שיא): וכמדומה שאדמ"ו נ"ע פי' בענין שדי

עפרא והוה גילי [ראה ס' מאמרים הקצרים ע' קמה].

שם (ע' שמז): הרמב"ן בפ"י החומש בפ' תולדות כמדומה.

שם (ע' אעא): וכמדומה שאדמו"ר נ"ע אמר שיש ענן שמצד הקדושה [ראה ד"ה זאת אות הברית - תשמ"ג. וש"נ].

שה"ש (ע' קצה): אמנם יש בזה ב' בחי' (כמדומה וצ"ע) הא' אח"כ בכל השנה... הב' בשמע"צ כמדומה.

שם (ע' תעא): סוכת דוד הנופלת... עיין מזה באגה"ק כמדומה שפ"י.

אוה"ת - ענינים (ע' קמא): כמו שראיתי בכ"י רבינו ז"ל... לשון יכולת כמדומה לי על ענין האור כשכלול במאור.

שם (ע' רסב): ועמ"ש מזה בסידור בדרוש שאחר עלינו לשבח... וכמדומה שבדרוש הנ"ל משל לזה כו'.

אוה"ת-סידור (ע' שלח): ובד"ה לה"ע וכד אנת תסתלק... כמדומה נדפס בסידור [פיסקא זו אולי נכתבה בסמוך להדפסת הסידור].

[ובכל מקומות אלו ל"ל שלשון זה הוא במקום שאינו מפורש במקור ורק מכללא איתמר, או במקום שיש להסתפק אם אדה"ז אמר כהלשון שרשמו השומעים וכיו"ב].

וכלשון הזה יש עוד, וראה גם בהגהות אדה"צ: בסה"מ תקס"ג ח"ב ע' תתא. סה"מ תקס"ה ח"ב ע' א' קטו (שו"ה להט). וכן בסה"מ: תרל"ו ח"ב ע' שה: תרמ"ז ע' קנ. תרס"ח ע' רלד (ומ"ש ע"ז רל"ל אלטלין בגליון הערות וביאורים דפ' מקץ תשמ"ב). תרע"ח ע' שסז. קונטרס העבודה ע' 38, ועוד.

*

ז. בלקו"ת פרשתינו (לג, ב) ז"ל: "ועלין מענין שבעה רועים... בשה"ש רבה ס"פ. אב"חומה היא (ח, ל) ... פ"ה

דסוכה דנ"ב ע"ב, וע"ש בפרש"י מ"ש כמדומה לי כו' והוא מפורש בשה"ש רבה שם, ע"כ.

וז"ל הגמרא בסוכה שם: והקימנו עליו שבעה רועים... דוד באמצע אדם שת ומתושלח מימינו אברהם יעקב ומשה משמאלו. ובפירש"י: כמדומה לי דאמרינן בעלמא ויצחק להיכן אזל להציל בניו מדינה של גיהנם כדכתיב כי אתה אבינו.

הרב אליהו מטוסוב
- תושב השכונה -

ח. ידועה השאלה כיצד לתווך הענין דהמשכת העצמות דלעתיד עם הענין דנתאוהו כו' בתחתונים, שלכאורה הוא דוקא עתה (דעכשיו הוא תענוג בורא ולעת"ל הוא תענוג נברא). ומבואר בזה בלקו"ש ח"ה ויגש (ב) דענין התענוג נברא דלעת"ל בא **בהמשך** (ומשלים) לתענוג בורא שלפנ"ז, מצד שלימות העצמות שאפשר להיות גם בגילוי (גדרי (ותענוג) הנברא), אף שגם כשהוא בהעלם - המשכת **העצמות** היא בשלימות (כפשוט), עי"ש.

ובזה עדיין צלה"ב דהרי גם לפי המבואר שם הרי מצד העצמות אי"צ ח"ו לענין הגילוי (אלא שהרצון הוא שתענוג הבורא יתאחד עם תענוג הנברא) וא"כ לכאורה מה **שעצמותו נתאוה** לדירה בתחתונים נשלם כבר עתה, דהיינו **שבדרגת העצמות** ישנה השלימות דדירה בתחתונים - עתה, אלא שרצון הקב"ה הוא שענין זה יבוא גם בדרגת הגילויים ולכן יש את הענין של "לעת"ל", ולכאורה אא"פ לומר כן, דהרי מבואר בתניא פל"ו דתכלית השלימות הוא דוקא **לע"ל**, וכמבואר גם בלקו"ש ח"ד ע' 1054 דהשלימות ד(נתאוה)דירה היא שהעצם נמצא בה בגלוי, ומבואר בריבוי שיחות שדוקא לע"ל כשהי' וראו כל בשר שהבשר הגשמי יראה אלקות, אז הוא השלימות דדירה בתחתונים (גם מצד גדרי הבורא).

והנה בשיחת ש"פ בהו"ב ש.ז. בהערה 50 מבואר שמצד גדרי הנברא השלימות הוא בכרם העליונה - לעת"ל ובעוה"ב, אבל מצד גדרי הבורא השלימות היא בעוה"ז דוקא, ותכלית הכוונה היא שתענוג הנברא יהי' מתענוג הבורא, ולכאורה מזה משמע בפשטות שמצד גדרי הבורא

השלימות היא בעוה"ז דוקא, ולכאורה סותר לדלעיל
ששלימות הדירה היא דוקא לעת"ל (וכנ"ל מתניא פל"ו,
דבפשטות מדבר שם בהשלימות שמצד תענוג הבורא).

ויש לבאר זה עפמ"כ כ"ק אד"ש (נעתק בתוכן קצר
דע"ש ושבועות) בהמשך להביאור דב' גינות (שהכוונה היא
דוקא ב"התחונה עשוי' כרם" - נתאוה כו' בתחתונים):
[לפה שעה כו' בעוה"ז וגם שעה כו' בעוה"ב הם בסוף ס'
ההשתל"ש] ע"כ. ולפנ"ז מבאר דנתאוה קדם לכל סדר
ההשתלשלות, ולכאורה הפי' בזה הוא בהמשך לדלעיל,
ש"נתאוה" קדם לכל שהשת"ל, והכוונה היא בשני אופני
העבודה הנ"ל דתענוג נברא (או באופן שיהי' התענוג שלו
מתענוג הבורא, או שיהי' התענוג שלו בפ"ע) שהם בסוף ס'
ההשתלשלות (כענין **סוף** מעשה במחשבה **תחילה** כו') וכנ"ל
ששלימות הדירה היא דוקא בשני הענינים כו', (אף שאי"ז
ב' ענינים כו').

עכ"פ מובן מזה שיש לחלק בין א) הכוונה דדירה
בתחתונים כפי שמתקבלת בתענוג הנברא ("כפועל") שאז הוא
בסוף ס' ההשתלשלות, לבין ב) התענוג בורא כמו שהוא
בפ"ע - נתאוה ("בכח") - שזה קדם לכל שהשת"ל.

ועפ"ז י"ל שמה שמבואר כאן שתענוג הבורא הוא דוקא
בעוה"ז זהו בהתייחסות למצב דדירה בתחתונים כפי שבא
כפועל (סוף שהשת"ל) בתענוג הנברא, ומצד זה השלימות
היא דוקא בעוה"ז. והביאור בזה, כי דוקא מצד ידיעת
הנבראים בהפלאת העצמות שלמעלה מגדרי העלם וגילוי כו',
הרי השלימות דדירה בתחתונים היא כבר עתה בעוה"ז, דהרי
עצמותו ית' אי"צ לענין הגילויים!

אמנם מצד רצון העצמות שלמעלה מהבנת הנבראים,
נתאוה שיבוא הענין בגלוי - לעת"ל כו', לכן השלימות
היא דוקא לעת"ל ובעוה"ז. וראה עד"ז כו"כ שיחות
שפשטות מובן שהקב"ה הוא נמנע הנמנעות כו', ועד"ז
השאלה הידועה בדא"ח (**ע"פ שכל**) דהרי הקב"ה הוא כל יכול
ומדוע התהוות עוה"ז צריכה להיות ע"י שהשת"ל כו',
וצריך להגיע לביאורים כו'.

ויש להמתיק זה, שדוקא בזה הוא השלימות. דהתאחדות
תענוג הנברא עם תענוג הבורא, דלא מילעני שמצד גדריו

מרגיש הפוך, ע"ד לעת"ל שאף שתענוג הבורא יתגלה בתענוג הנברא, הרי זה מצד התגלות הבורא, אבל הנברא מצד גדריו מרגיש את העילוי דלע"ל מצד התענוג שלו, מצד **הגילויים**. משא"כ בעוה"ז **כשמבין** הפלאה העצמות (והתגלות התענוג היא בבחינה) הרי התענוג שלו מצד גדריו הוא מצד **העצמות** הבורא.

ועפ"ז שלימות הכוונה דהתאחדות (תענוג) הבורא ו(תענוג) הנברא היא בעוה"ז דוקא, וזהו המבואר בשו"ת בהו"ב הערה 50 הנ"ל, ומה שמבואר בתניא כו' הנ"ל הרי"ז מצד **רצון** הבורא שענין זה יבוא בהתגלות בפשטות כו' כנ"ל. וראה בעומק יותר בשו"ת שבמבחי"ח ניסן ה'תשמ"ז. ועצ"ע.

הת' אלישוב קפלון
- תות"ל 770 -

ט. בגליון העבר הביא הרב א.מ. מלקו"ת פ' במדבר ד"ה והי' מספר (דף ה סע"ב) וז"ל: והנה ארז"ל למה נק' שמה ארץ שרצתה לעשות רצון קונה... שבח' כללות נש"י במקורן ושרשן יש בהם בחי' רצוא ברצון ותשוקה לדבקה בו בא"ס ב"ה (ועמ"ש מזה בפ' בראשית ד"ה כי כאשר השמים החדשים והארץ החדשה כו') וכמ"ש ואל אישך תשוקתך (ע"ש בד"ה והי' לכם לציצית ובד"ה בפ' נסכים) והלינו מפני השגתה בהיותה בבחי' ארץ שהיא בחי' המדרגה התחתונה להיות עם ודבר נפרד, ע"כ.

והעיר שבלשון הזה (בליל ההגהות) נמצא בתו"א ד"ה השמים החדשים (דף א, ד), והוכיח ששורות אלו נעתקו לדרוש השמים החדשים שבתו"א (ע"י הצ"צ) מהדרוש והי' מספר שבלקו"ת ולא להיפך עי"ש, וכתב שלפום ריהטא הנחות של המהר"ל אחיו של אדה"ז.

ולהעיר:

(א) גם המשך הלשון שבתו"א שם: "וכן הוא ג"כ בנפש האדם למטה המשכלת ומתבוננת בה' אחד איך שהוא יתברך מחדש בטובו כו' ומהווה כל העולמות מאין ליש ממש אשר ע"כ הוא ג"כ בחי' ארץ בבחי' רצוא ורצון לדבקה בו ית'

ולאהבה את ה' כי הוא חילך" נעתקו מדרוש הנ"ל שבלקו"ת פ' במדבר (ה, ג).

(ב) הדרוש שבתו"א הוא כפי הנראה הנחת אדמו"ר האמצעי (נדפס במילואו מגוכי"ק בסה"מ תקס"ז ע' כז ואילך). ואמנם שורות אלו שבתו"א הנמצאים גם בלקו"ת לא נמצאו שם ודו"ק.

הת' יוסף יצחק קעלער
- תות"ל 770 -

י. בתו"א פ' יתרו מאמר ד"ה בחדש השלישי (שלמדו עפ"י הוראת כ"ק אדמו"ר שליט"א בר"ח סיון) ד' ס"ז ע"ג קטע המתחיל וזהו... כי בצאת ישראל ממצרים התחילו לספור ספירת העומר... והם הכנה להיות קבלת התורה בשבועות דהיינו להיות גילוי אוא"ס ב"ה למטה כמו למעלה בבחי' ביטול אליו ית'. ... ובשבוע הז' ביום ג' בו הוא כאילו כבר נכנסה כל השבוע ונעשו אז ישראל מוכנים ועומדים לקבל בחי' ביטול זה והי' אז מולד הלבנה שהוא גילוי אוא"ס ב"ה אחרי ביטול הלבנה אליו, עכלה"ק. יוצא מזה שבשנה שיצאו ממצרים יצא ר"ח סיון להיות בשבוע ז' ביום ג' (- מ"ה לעומר).

אמנם לכאורה אין זה מתאים עם זה שכתוב בשו"ע אדה"ז חלק או"ח הלכות פסח סי' תצ"ד סעי' א... והתורה נתנה ביום נ"ב לצאתם ממצרים שהרי בחמשה בשבת יצאו ממצרים... והתורה נתנה בחודש השלישי ביום השבת שהוא ששה בסיון שחודש ניסן ואייר היו אז שניהם מלאים וכיון שט"ו בניסן הי' ה' בשבת הי' יום ראשון של אייר בשבת דהיינו ט"ז יום לצאתם ממצרים ויום ראשון של סיון הי' ביום ב' דהיינו מ"ו (- כך מתוקן בלוח התיקון במקום ל"ו) לצאתם ממצרים (אבל לכאו' צ"ל או מ"ז לצאתם ממצרים או מ"ז לומר וכן לעיל כשכתוב בנוגע לר"ח אייר צ"ל לכאו' או ט"ז לעומר או י"ז לצאתם ממצרים ואכמ"ל בזה) ושבת היא ששה בסיון דהיינו נ"ב יום לצאתם ממצרים שהוא יום נ"א לעומר עכ"ל. אי"כ יוצא לנו מזה שר"ח סיון בשנת יציאה ממצרים הי' בשבוע ז' ביום ד' (מ"ו לעומר).

ואולי צ"ל במקום יום ג' (בשבוע ז') יום ד' ובפרט

מהא דאומר "שביוס ג" כאילו נכנס כל השבוע" - שזה לכאורה אינו מובן, אלא מתאים יותר ביום ד' שאז כבר ה' רוב השבוע ורובו ככולו (ואינו מסתבר לומר שזהו מצד שכבר בירר מידות חג"ת דע"ז אינו מדבר כלל במאמר זה ואינו משמע מהתוכן שם שמצד זה הוא כאילו נכנס כל השבוע).

או שאפ"ל שבמאמר אזיל לפי דעת ר' יוסי מס' שבת ד' פ"ו ע"ב שבשבעה בסיון נתנה תורה במילא ר"ח ה' ביום מ"ה לעומר שהוא שבוע ז' יום ג'.

(אבל עדיין צ"ע איך זה יתאים אם ההסברה בכלל בחסידות בענין ספירת העומר שזהו ההכנה לגילוי דמתן תורה דע"י המ"ט בחינות של ספירת העומר מגיעים לשער הנ' שע"י הוא גילוי דאנכי (גילוי דרואין את הנשמע שמה שה' בבחי' שמיעה מרחוק יהי' בבחי' ראי' גילוי כו') הרי לכאור' יוצא לפי החשבון לכל הדעות (בין בשבעה בסיון בין בששה בסיון דהלא התורה נתנה בשבת לכו"ע (שבת ד' פ"ו ע"ב) דמ"ת ה' בנ"א לעומר (נ"ב, ליציאת מצרים).

אמנם ראה מ"א בסי' תצד שמקשה בזה איך אומרים זמן מתן תורתינו. וראה מחה"ש שם וכן בדברי נחמ"ל בהערותיו (נמצא בסוף שו"ע ח"ג ד-אדה"ז סי' תקפ"א סק"א) לנישב גם לדעת ר"י דבז' בסיון נתנה תורה שהא דאומרים זמן מתן תורתינו היות שבעצם היו מוכנים לקבלת התורה אלא מצד טעם כמוס הוסיף יום א' מדעתו וכן מיושב לפי"ז קושיית מ"א הא דבנ"א לעומר נתנה תורה אבל בלקו"ש ח"ג אמור הערה 12 דוחה דברי הדברי נחמ"ל, ואכמ"ל בזה).

הת' מנחם מענדל פינסון
- תלמיד בישיבה -

ר מ ב " ס

יא. בגליון שפא לפ' תרומה תשמז העירו לכמה מקומות להקדמת הרמב"ם ואילך, שלא צויין להם מקור בספר מראי מקומות.

בהקדמת הרמב"ם:

(א) "נביא שהי' באותו הדור כותב לעצמו זכרון השמועות מרבותיו והוא מלמד על פה ברבים".

אולי המקור הוא במדרש ויקרא רבה פ' בהר לד, ח וז"ל המדב"ר "לשעבר הי' אדם עושה מצוה והנביא כותבה".

(ב) "וכן כל אחד ואחד כותב לעצמו כפי כחו מביאור התורה ומהלכותיו כמו ששמע".

אולי הכוונה למגילת סתרים הנזכר בגמרא שבת ו, ב "מצאתי מגלת סתרים" וראה בפרש"י "וכותבין אותו שלא לשתכחו" ע"ש. ואולי זה גם מקור לאות א.

(ג) "והסכימו עליהם בית דין הגדול".

לא מצאתי עדיין מקור לזה.

(ד) "ועמהם אלפים ורבבות משאר החכמים" וכן המאירי בפתיחה לפירוש "אבות" כתב שהתנאים היו לאלפים ורבבות, וכנראה שמקורו הוא הרמב"ם.

בספר תולדות תנאים ואמוראים כותב ששלש אלפים וארבע מאות תנאים ואמוראים נזכרו בתלמוד ומדרשים (3400).

הרמב"ם בעצמו בהקדמתו לפי' המשניות זרעים כותב שבהמשנה נזכרים 128 תנאים.

הרב אהרן חיטריק
- תושב השכונה -

יב. כתב הרמב"ם בהלכות תרומות פ"ד ה"ט האומר לשותפו או לבן ביתו או לשפחתו לתרום והלכו לתרום, וביטל שליחותו קודם שיתרמו **אם לא שינה השליח תרומתו תרומה** ואם שנה כגון שאמר לו תרום מן הצפון ותרום מן הדרום **הואיל וביטל שליחותו מקדם אינה תרומה.**

הראב"ד על אתר השיג עליו וכתב א"א מה ראה זה המחבר שפסק כריש לקיש ולית הלכתא כוותיה, (עיי' בירושלמי גיטין פ"ג ה"ב).

וצ"ב ג"כ בהרמב"ם גופא שכותב בהלכות אשות פ"ט ה"כ האשה שעשתה שליח לקדשה והלך וקדשה ובעת הליכתו בטלה השליחות וחזרה בה ואין ידוע אם קודם שקיבל לה הקידושין חזרה או אחר הקידושין הרי זו מקודשת מספק (וצריכה גט) ומסלים שם וכן באיש שעשה שליח וחזר בו.

נמצא מפורש מדבריו הרמב"ם שסבר שהדיבור השני יכול לבטל דיבור הראשון אלא שכאן ה' ספק ואינו ידוע אם קודם שקיבל לה הקידושין חזרה או אחר הקידושין, במילא היא מקודשת מספק, בפשטות מקורו (של הרמב"ם) הוא בקידושין כט ע"ב ששם יש פלוגתא בין ר' יוחנן וריש לקיש, ר"י סבר אתי דיבור ומבטל דיבור וריש לקיש סבר דלא אתי דיבור ומבטל דיבור א"כ צ"ל שבהלכות תרומות פסק הרמב"ם כריש לקיש משא"כ בהלכות אשות פסק כר"י שאתי דיבור ומבטל דיבור.

והנה הר"י קורקס ז"ל (הובא בכסף משנה) מחלק בין קידושין לתרומות ומבאר דבקידושין אורחליהו דנשי למיקפד שלא לינשא רק למי שלבה חפץ כי יש קפידא רבה בדבר משא"כ בתרומה כמובן ופשוט דאין דרך להקפיד אם יתרום הוא או זולתו כיון שעומד לכך, ויתירה מזו שאנו רואים במסכת קידושין מא ע"ב שעד כדי כך דאיצטריך קרא למעוטי תורם שלא ברשות ושלא מדעתו (כפ"י רש"י שם).

ולפירוש זה אין מקום להקשות מה שהקשה הבעל הטורים על הרמב"ם שכתב ואינו מבין דבריו כיון שביטל השליחות קודם שתרם ל"ל שינה אפילו בלא שינה (מצפון לדרום), אינה תרומה ואם שינה אפילו לא ביטל השליחות

אנה תרומה עכ"ל.

אלא הפי' הוא כדלעיל שא"ל לקבוע בדרום יקבע בצפון ולא חזר לביטל השליחות ודעי שתרומות תרומה אע"פ ששינה שכן כותב הרמב"ם **הואיל וביטול שליחותו מקודם אינה תרומה** שלא תימא שמפני ששינה דלא הוי תרומה אף אם לא ביטל אלא צריך ג"כ ביטול והטעם דשינוי זה עצמו לא מועיל לביטל השליחות כי אין דרך האדם להקפיד עד כדי כך לביטל התרומה כיון שלתרום עומד אלא שכיון שחזר ומצאה חזרה וקפידא מקום לחול.

ועד"ז כתב הרדב"ז שהקשה על הרמב"ם מאי איריא משום דבטלו אפילו לא בטלו נמי כיון ששינה מדעת בעל הבית אין תרומתו תרומה ומפרש שם ששינוי המקום לא הוי קפידא כ"כ הולכם אם ביטלו ג"כ לא הוי תרומה כיון דאיכא תרתי שינוי קצת מדעת בעל הבית ותו דביטלו.

אבל אעפ"כ עדיין צ"ב איך אפשר לומר (הראב"ד הכסף משנה הרדב"ז וכו"כ) שפסק הרמב"ם כריש לקיש כי לכאורה מקידושין נט. משמע שריש לקיש סבר דלא אתי דיבור ומבטל דיבור דווקא כשיש מעשה בהדיבור ששם הנתינת מעות ליד אשה כמעשה דמי שיש דיבור ומעשה ואין אתי דיבור ומבטל דיבור ומעשה וליתרה מזה אפשר להקשות שם הקשה ר' יוחנן לר"ל (מתורומת פ"ג מ"ד) שכתב שם ביטל אם עד שלא תרם ביטל אין תרומתו תרומה והא הכא דדיבור ודיבור הוא וקאתי דיבור ומבטל דיבור וע"ז משני ר"ל דשאני נתינת מעות ליד לאשה דכי מעשה דמי ולא אתי דיבור ומבטל מעשה (ומפרש רש"י שם שהא דקרי לה ר"ל דיבור משום דלאו מעשה ממש הוא א"כ משמע מהסוגיא שם דר"ל מודה לר"י בסתם דיבור בלי מעשה שאתי דיבור ומבטל דיבור ואינו יכול לדחות ולומר שריש לקיש פסק סתם דלא אתי דיבור ומבטל דיבור שמשמע טפי בלא שאני ליה בין דיבור דאית ביה מעשה לדיבור דלית ביה מעשה כי א"כ הדרא קושיא לדוכתא ממשנה בתרומות ס"ג מ"ד כי במשנה שם מפורש שאם ביטל אם עד שלא תרם בטל אין ת"ת ואם משתרם בטל ת"ת שכולם סוברים (החכמים, ר"ע, ר"י) **שהביטול עצמה** ולא צריך ג"כ שינוי אם עד שלא תרם את"ת א"כ צ"ב ג"כ על דברי הרמב"ם שמשמע מדבריו מפורש שצריך ביטול וצריך נמי שינוי ואחד מהם בעצמה לסגי והוי תרומתו תרומה.

והביאור הנ"ל מהר"י קורקס עדיין אפשר לפקפק בזה ויש להאריך בכ"ז כו"כ (והמשך יבוא בעזה"י).

הת' אשר ראובן יעקבסאן
- תלמיד במתיבתא -

פ ש ו ס ו ש ל מ ק ר א

יג. בפירש"י ד"ה בחדש השני (י, יא): נמצאת אתה אומר שנים עשר חדש חסר ל' ימים עשו בחורב שהרי בר"ח סיון חנו שם ולא נסעו עד עשרים באייר לשנה הבאה, עכ"ל.

וצריך להבין:

(א) מה אלו מובן כאן שזה בא רש"י לתרץ, ואיך מתרץ זה בפירושו. * ואם ה' קשה לרש"י למה נתפרש בכתוב באיזה יום נסעם ממדבר סיני, איך מתרץ זה.

(ב) למה לא נעתיק רש"י-גם תיבות "בשנה השנית" מן הכתוב, שהרי גם תיבות אלו הוא מפרש.

וממה שרש"י העתיק רק תיבות "בחדש השני" מן הכתוב משמע שעיקר קושייתו הוא על תיבות אלו.

*

יד. בפירש"י ד"ה אספה לי (יא, טז): הרי תשובה לתלונתך שאמרת לא אוכל אנכי לבדי, עכ"ל. ובפירש"י ד"ה ולא תשא אתה לבדך (יא, טז): הרי תשובה למה שאמרת לא אוכל אנכי לבדי, עכ"ל.

*****

* על בגו"א וש"ח (הארוך) מ"ש בזה.

וצריך להבין:

(א) למה צריך רש"י לפרש זה שתי פעמים.

(ב) בפעם הראשון מוסיף: "לתלונתך". משא"כ בפעם השני.*

ועיין בספרי, וז"ל: ...אספה לי שבעים איש למה נאמר לפי שהוא אומר לא אוכל אנכי לבדי א"ל המקום מה שבקשת נתתי לך, עכ"ל.

*

טו. בפירש"י ד"ה אשר ידעת כי הם וגו' (יא, טז): אותן שאתה מכיר שנתמנו עליהם שוטרים במצרים בעבודת פרך והיו מרחמים עליהם ומוכים על ידן שנאמר ויכו שוטרי בני ישראל עתה יתמנו בגדולתן כדרך שנצטערו בצרתן, עכ"ל.

עין בפירש"י בפרשת נשא ד"ה הם נשיאי המטות (ז, ב): שהיו שוטרים עליהם במצרים והיו מוכים עליהם שנאמר

*****

* אולי א"ל (ע"ד הדרש והמוסר) כי יש אמירת משה "לא אוכל" שבפועל ממש צריכים עוד אנשים לעזור לו וגם יש תלונת משה, שהוא מתרעם ומתלונן על המצב, וכפי שרואים במוחש במצב כזה אצל בני אדם צריך להסיר את התלונה והטענה, שהאדם המתלונן לא יתליאש וכו' והב' שהמעשה בפועל יתתקן וכן גם כאן היו ב' הדברים, על מה שמשה הי' מתלונן, א"ל הקב"ה "אספה לי" שמשה בעצמו יתעסק באסיפת הזקנים - ולא כמו אצל הנשיאים שהקב"ה בחרם - כי בההתעסקות שלו לתקן המצב יוסר התלונה - כפי שרואים במוחש, ולכן מעתיק רש"י רק התליבות "אספה לי" כי ע"י האסיפה בלבד יוסר התלונה, אבל בנוגע למה שאמר משה - לא התלונה - לא אוכל וגו', ע"ז ממשיך הכתוב "ולא תשא אתה לבדך", שזה "תשובה למה שאמרת".

המערכת

ולכו שוטרי בני ישראל וגו', עכ"ל.

ועיין שם בשפתי חכמים, וז"ל: והוכו במטות ומקלות
לכך נקראו נשיאי המטות, עכ"ל.*

והנה, אין הכי נמי שרש"י בא כאן לפרש תיבת
"המטות" שנאמר בפסוק זה, ולכן פירש מה שפירש.

אבל תוכן פסוק זה (כולל מה שנאמר: "הם נשיאי
המטות") בא להדגיש מעלתן וגדולתן של הנשיאים.

ולפי זה, צריך להבין:

(א) למה לא פירש רש"י שם כל האריכות שפירש
בפרשתינו, שהרי לכאורה גם כאן תוכן של "הם נשיאי

*****

* בש"ח שלפנינו בשינוי לשון ולא הוזכר שם מטות,
וגם ק"ק לפי פל' שנקראו ראשי המטות ע"ש שהוכו במטות
שאיפה הוזכר (ואפי' נרמז) זה בפירש"י.

ולכללות קושלתו מובן שיש הבדל עיקרי בין מ"ש
בפרשתנו למ"ש בפ' נשא, כי שם המדובר בפסוק הוא רק
לסימנא בעלמא שמי היו "נשיאי ישראל" ע"ז מפרש הפסוק
"הם נשיאי המטות" שמזה מובן שזה ענין אחר מ"נשיאי
ישראל" וע"ז מפרש רש"י שהם היו השוטרים וגם היו
לדועים ומפורסמים מאחר שהוכו וכו' - ולכן שייך לומר
ע"ז סימן "הם נשיאי המטות".

משא"כ כאן בפרשתנו כאן הכתוב נותן טעם וסיבה למה
הם יובחרו להיות זקני ישראל ולכן דוקא בפרשתנו מתאים
האריכות בלשון רש"י:

"אותן שאתה מכיר שנתמנו" וכו' "והיו מרחמים
וכו'" "עתה יתמנו וכו'" משא"כ בפ' נשא ששם הוא לסימנא
בעלמא ולא טעם וסיבה להתמנותם.

המערכת

המטות" הוא להדגיש שהיות "שנצטערו בצרתך יתמנו בגדולתך וכו'", שאם לא כן, מה נוגע זה כאן.

ולכאורה אם היל' כוונת רש"י רק לתרץ ולפרש תיבת "המטות" הנאמר בכתוב (כמו שפירש השפתי חכמים, הנ"ל) היל' די אם היל' מעתיק רק תיבה זו מן הכתוב, שהרי רק תיבה זו הוא מפרש, או לכל היותר גם תיבת "נשיאי".

ומה שרש"י מעתיק גם תיבות: "הם (נשיאי המטות)" משמע שבא לפרש (גם כן) מהו **ההדגשה כאן** ש"הם" היו "נשיאי המטות".

(ב) אפילו בהקיצור שרש"י מפרש בפרשת נשא, משנה מפירושו בפרשתינו:

שם: **שהיו** שוטרים עליהם במצרים.

בפרשתינו: **שנתמנו** עליהם שוטרים במצרים **בעבודת פרך**.

שם: והיו מוכים **עליהם**.

בפרשתינו: ומוכים **על ידם**.

שם: שנאמר ויכו שוטרי בני ישראל **וגו'**.

בפרשתינו: בלל תיבת "וגו'".

הרב וו. ראזענבלום
- תושב השכונה -

נ ג ל ה

טז. בגליון מס' ל"ג פ' בהו"ב, כתב (הרה"ת ד.ש.פ.) להוכיח שזש"כ בס' זכרון יעקב קאפל שיש מחלוקת בין אדה"ז בשולחנו והמ"ב, שאדה"ז סובר שאם יש צואה וכדו' בינו להשיץ אינו נגרר אחר הציבור בשום אופן, והמ"ב

אפשר שלסבור שאם יש עשרה עמו יכול לענות עם הצבור, וכ' הנ"ל שזה אינו והמ"ב ג"כ סובר כאדה"ז שכיזון שמפסיק בלנו להש"ץ א"כ אפ"י אם יש עמו עשרה מ"מ אינו יכול להפסיק.

והנה מל' המ"ב "כיון שהוא מפסיק... מפסיק בין השכינה וגורם לשכינה שאינו שורה כאן" עכ"ל, משמע בפשטות (כמש"כ בהספר) שהטעם הוא כיון שאין השכינה היינו קדושת מנין שיכול לענות עמו - שורה כאן, לפיכך אין יכול לענות אבל אם השכינה יהי' שרוי כאן יהי' מותר לענות עם הציבור.

משא"כ לשיטת אדה"ז שכתב סתם "צריך שלא יהא מפסיק", וכמבואר שם (בהספר) בארוכה למה צ"ל שאדה"ז סובר שהוא מטעם שאינו נגרר לאחר הציבור.

ויש לבאר המחלוקת הנ"ל, ובהקדים:

בלקו"ש חכ"ד (שיחה לחודש אלול ע' 95) כתב בנוגע להמחלוקת אם כמות גובר על איכות, או אם איכות גובר על כמות, וז"ל "אויף דעם אויפטו פון א צבור (גופא) זיינען דא די בילדע מעלות פון כמות און איכות (א) א ציבור באשטייט דוקא פון (ריבוי בכמות) עשרה (עכ"פ) מישראל, (ב) דער צירוף פון עשרה בישראל שאפט א מצלאות חדשה א חטיבה אחת פון אן עדה קדושה... און דאס איז די פלוגתא פון די חכמים און ר"ג: די חכמים האלטן אז ריבוי הכמות איז מכריע איכות, און דעריבער זאגן זיי אז תפילת ציבור איז עיקר... עכ"ל.

ועפ"ז אפשר לבאר ג"כ בעניננו שאדה"ז סובר כשיטת החכמים שהכמות גובר וא"כ החסרון כאן הוא (אינו משום שהשכינה (האיכות שבמנין) מפסקת אלא) שהוא אינו נגרר לאחר המנין, דכיון שאין בו הכמות של מנין (שהוא רק אחד) לפיכך אינו יכול ליגרר אחריהם לענות (שזהו מצד האיכות), [אבל בד"כ כשאין כאן צואה נגרר לאחר הכמות שבמנין ונחשב כמו חלק מהמנין וא"כ יכול לענות].

אבל המ"ב סובר כר"ג שהעיקר בהציבור הוא האיכות וא"כ החסרון הוא שהקדושה ששורה על המנין שהוא האיכות שבזה - מופסק, אבל לפי"ז אם יש לו הקדושה הזה מאיזה

סליבה שתהי', ובנדו"ד אם יש עמו עשרה אנשים לכאו' יכול לענות, משא"כ לשלטת אדה"ז שסובר שהוא מצד שאין בו הכמות שבמנין, אזי אפיל' אם יש לו עשרה מ"מ כיון שבו (באיש הפרטיל) אין כאן ריבוי בהכמות לפיכך אין יכול להיות נגרר להמנין לענות עמהן.

ויש לבאר ג"כ באופן אחר קצת:

אדה"ז סובר שהחיוב לענות הוא מצד הגברא, ובמילא החסרון הוא שהגברא אינו נגרר לאחר הציבור לענות עמהם.

אבל המ"ב סובר שהחיוב הוא מצד החפצא של מנין - שהשכינה שורה התם, וא"כ החסרון הוא בזה שחפצת המנין אינו יכול להגיע אליו.

הת' אליהו נתן הכהן סילברברג
- תלמיד מתיבתא -

שונות

ק"ז. בהערות מאת הרה"ג הרה"ח מוה"ר אברהם דוד ז"ל לאוואט בשלהי שו"ע אדה"ז (או"ח חלק א'), מובא בזה"ל, טעמו שחיבר מהדורא תנינא על השו"ע הוא להכריע כהמקובלים רק אנחנו לא זכינו לראות מן המהדורא תנינא דק הארבעה סימנים הראשונים ע"כ, וכן מובא גם בסדר התולדות באריכות יותר, וראה גם בתחילת השו"ע.

ויש להעיר מזה שמובא בספר המגיד ממעזריטש (הוצאת פאר הספר מחבר ישראל יעקב), וז"ל שמעתי מהצדיק רבי אהרון מבעלז שאמר שהמגיד קרא לצדיק רבי שניאור זלמן וציוה עליו שיסדר את השולחן ערוך, כשגמר ארבעה סימנים ראשונים נכנס אל המגיד להראות לו, אמר לו המגיד לחבר שולחן ערוך בשביל העולם, צריכים לכתוב עם לבוש ולא בגלוי כמו שכתבת, ישב הצדיק רבי שניאור זלמן פעם נוספת לחבר את השולחן ערוך, ונשאר ארבעת הסימנים הקודמים בדפוס, ולכן נדפסו ארבעה סימנים פעמיים.*

הת' דוד שרגא פאלטער

- תות"ל 770 -

*****

* כבר העיר הזה הר"י מונדשיין בספרי הלכה של אדמו"ר הזקן ע' ל"ד עיני"ש.

המערכת

לזכות

החתן התמים נח שיחי'

והכלה רבקה שתחי'

וואגעל

לרגל נישואיהם בשעטומו"צ

ביום ה', י' סיון

שנת תשמח, שנת הקהל

נדפס ע"י הוריהם

הרה"ח ר' עזריאל וזוג' מרת שפרה ניחה שיחיו שאנאוויטש

הרה"ח ר' נתן שיחי' וואגעל